

Legenda

- 1 Mestská veža (i)**
2 Súsošie Najsvätejšej Trojice
3 Kostol sv. Anny
4 Katedrála sv. Jána Krstiteľa
5 Fakulta teológie a filozofie
6 Lekárska fakulta
7 Adalbertínum
8 Rubrorm
9 Marianum
10 Šafárikov konvik
11 Seminár sv. Štefana
12 Dom hudby
13 Bazilika sv. Mikuláša
13/A Karner
14 Oláhov seminár
15 Mestské opevnenie
- 15/A Severná veža**
15/B Dolná Brána
16 Súsošie sv. Jozefa
17 Arcibiskupský palác
18 Synagóga Status Quo Ante
18/A Ortodoxná synagóga
19 Kostol sv. Jozefa
20 Kostol Nanebovzatia Panny Márie
21 Kostol sv. Heleny
22 Evanjelický kostol a.v.
23 Radnica
23/A Západné krídlo radnice
24 Divadlo Jána Palárika
25 Kostol sv. Jakuba
26 Kostol Najsvätejšej Trojice
27 Koplov kaštieľ

UBYTOVANIE

V prípade, že sa plánujete v Trnave zdržať viac dní, ponúkame výber ubytovacích zariadení:

- a) Holiday Inn *****
b) Hotel Impiq ***
c) Hotel London ***
d) Penzión Patriot ***
e) Hotel Spectrum ***

Prehliadky mesta so sprievodcom

Počas prehliadky sa oboznámite s bohatou historiou mesta, ako aj s jeho sakrálnou a svetskou architektúrou. V ponuke sú jednohodinové a dvojhodinové prehliadky. Program prehliadky vieme prispôsobiť Vašim požiadavkám.

POTULKY MALÝM RÍOM

Potalky v letných mesiacoch júl a august začínajú každú neďľu o 16.30h

Viac info na www.regiontrnava.sk alebo info@trnavatourism.sk

prejemné
objavovanie

Vydal: OOCR Trnava Tourism Hospodárska 33, SK – 917 01 Trnava

Texty: Mesto Trnava, Trnava Tourism

Jazykový preklad: YSC, s. r. o.

Grafický dizajn: Provocation bureau, s. r. o.

Vytlačil: Xtra Slovakia s. r. o.

Fotografie: Trnava Tourism

Zmeny po dátume vydania vyhradené.
Rok vydania 2018.

SK

Sakrálna Trnava

Úvod

Veľkolepý zvuk zvonov trnavských chrámov je súčasťou života Trnavčanov už stovky rokov. Či už sa prechádzate historickým centrom ráno, po obede alebo večer, ich kovové dudenie vás dokáže preniesť do čias, keď žili králi. Vyďať sa spoznávať história a genius loci mesta Trnava, ktoré je významnou križovatkou pútnických miest.

Bohatá história mesta zanechala dnešnej generácii duchovné posolstvo a dedičstvo pretavene do krásy svetských, ale najmä sakrálnych architektonických skvostov. Je v nich zastúpená gotika, renesanca a barok od ranej fázy až po barokový klasicizmus. To všetko uvidíte pri pohľade na siluetu Trnavy, ktorú tvoria veže kostolov. Práve vďaka nim dostala Trnava výstížný prívlastok Malý Rím.

pofračovanie

Otváracie hodiny

Turistického informačného centra Región Trnava

Máj — September

Pondelok — Nedela 10.00 — 18.00 h

Október — Apríl

Pondelok — Nedela 10.00 — 17.00 h

Podrobnejšie informácie o prehliadkach, výstupoch na Mestskú vežu, pamätiach dosiahnutí mesta a blízkeho okolia Vám poskytne **Turistické informačné centrum — Región Trnava**

Trojičné námestie 1, 917 01 Trnava
Tel. č.: +421 33 32 36 440
e-mail: info@trnavatourism.sk

www.regiontrnava.sk

DOVOLENKA NA SLOVENSKU
D B R Y N A P D

S finančnou podporou

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tri najkrajšie pamiatky

(4)

Katedrála sv. Jána Krstiteľa

Najväčším a najhônosnejším chrámom Trnavy je dvojvežová Katedrála sv. Jána Krstiteľa. Práve s hou sa spájajú začiatky výstavby v obdobi nazývanom „trnavské baroko“. Slohovo čistý ranobarokový chrám známenal nielen prestíž pre mesto, ale sa stal zároveň vzorom nového konceptu sakránej architektúry v celej krajine. Kostol bol súčasťou univerzitných budov, takže plnil aj vzdelávaciu funkciu.

Jeho skvostný celodrevnený oltár z roku 1640, vysoký 20,3 m a široký 14,8 m, je dodnes najvyšším oltárom na Slovensku. Oltáru dominuje **obraz Krst Ježiša Krista**, na ktorý nadväzujú ďalšie scény zo života sv. Jána Krstiteľa v kartušíach na klenbe kostola. Pod kostolom je krypta, v ktorej sú pochovaní členovia Spoločnosti Ježišovej a rodina palatína Mikuláša Esterháziho. V roku 2003 ju navštívil aj pápež Ján Pavol II.

Táto **charakteristická dominanta Trnavy**, ktorá je dodnes mariánskym pútnickým miestom, **bola postavená v rokoch 1380 — 1421** na mieste starej románskeho predchodu. Gotická pätflorová bazilika s dvojvežovým priečelím a barokovými kaplnkami má vo svätyni osem vysokých okien s kamennými rúžicami a barevnými vitrážami. Najstarším oltárom je ranobarokový oltár Všetkých svätých, ktorý pochádza z roku 1659. Z množstva

Bezvežová stavba má na východnej strane v níke umiestnený svätoštánok, do ktorého sa ukladali zvitky Tóry. Na západnej strane sú stity doplnené doskami desatora. **V interéri dodnes vidno, že synagóga bola postavená podľa prísnych ortodoxných kritérií.** V západnej časti bola vstupná sieň do

Ortodoxná synagóga

hlavnej lode určenej pre mužov a galéria pre ženy, na ktorú sa vchádzalo schodiskom. Na galériach bola mechica — drevený paraván, za ktorým sedeli ženy. Impozantný interiér v sebe snúbí prvky zachovaných pôvodných častí s moderne dotvorenou architektúrou.

(3)

Kostol sv. Anny

Uršulínsky Kostol **postavili uršulinky z vena rehoľníčok a darov dobrodinovcov** koncom 18. storočia. Hlavný stĺpový klasicistický oltár má v strede veľký obraz Jozefa Zanussiho, na ktorom sv. Anna vyučuje Pannu Máriu ako dieťa, čo sa považuje za symbolické zobraze-

nie poslania rádu uršulinok. Pod oltárom Panny Márie je umiestnená zdobená cínová truhla s ostatkami sv. košických mučeníkov. **Je to posledný kostol postavený v historickom centre**, čím sa stal najmladším z najstarších.

Netypická stavba Evanjelického kostola bola **postavená podľa projektu architekta Jozefa Marka** v roku 1924.

Cely interiér je orientovaný ku kazateľnici, preto má pôdorys chrámu polkruhový tvar s amfiteatrálnou usporiadaním radmi sedadiel

Evanjelický kostol

a emporou. Od roku 1974 má kostol moderný podhľadový závesný strop.

Monumentálna trojvežová funkcionalistická stavba má hlavnú štvorbokú vežu s hodinami, so zvonnicou a zvonohrou a dve nižšie oblé veže.

Karner

Najstaršou murovanou sakrálnou stavbou v Trnave a jednou z najväčších na Slovensku je **Karner, ktorý slúži na uloženie ľudských kostí zo starých hrobov**. Tento románsky objekt je kruhového pôdorysu a bol postavený

z neopracovaného lomového kameňa. V pohrebnnej kaplnke bola odkrytá až trojmetrová vrstva kostí, čo znamená, že sa využíval dlho predtým, než v polovici 14. storočia zanikol.

kaplniek je výnimočná práve baroková kaplnka Panny Márie Trnavskej, v ktorej je umiestnený záračný milostív obraz. **Ročne sa k nemu chodia modliť tisícky veriacich**. V bočných kaplnkách sú tiež vzácné renesančné a barokové epitály ostrihomských arcibiskupov a na juhovýchodnej strane presbytéria

Baziliky sv. Mikuláša bol objavený románsky karner — kostnica, ktorá je najstaršou sakrálnou stavbou Trnavy.

Renesančná budova, ktorú dal v roku 1561 postaviť arcibiskup Mikuláš Oláh na základe uznesení Tridentského koncilu, bola prvým bohosloveckým seminárom v Uhorsku. Dnešnú podobu nadobudla táto trojkridlová dvojpodlažná stavba až

po viacerých prestavbách. **Od začiatku 17. storočia do polovice 20. storočia bola domovom starých knázov, od roku 1979 je v Oláhovom seminári Múzeum knižnej kultúry.**

Oláhov seminár

Modlitebňa s galériou pre ženy, ktorú podopierajú latinské stĺpy. Nad modlitebňou je kupola, ktorá bola pôvodne sklenená. Dnes slúži ako centrum súčasného výtvarného umenia, ktoré tu zriadiala Galéria Jána Koníka.

Synagóga status quo

Reprezentačná dvojvežová stavba, ktoréj hlavné priečelie tvoria vystupujúce veže a kamenné tabuľe Desatora na štíte, bola postavená v roku 1887 **podľa návrhu architekta Jakoba Gartnera**, významného viedenského špecialistu na synagógy. Interiér tvorí apsida

Kostol sv. Jozefa je charakteristický barokovou architektúrou s výraznými prvkami nemeckej renesancie. Kalvíni začali s jeho výstavbou v roku 1616 a ako iné protestantské kostoly halového typu bol postavený bez veže. V roku 1701

pristavili Paulíni loretánsku kaplnku a v 19. storočí drevnenú zvonicu s barokovou báňou. **Na hlavnom oltári je obraz sv. Jozefa Pestúna a na strope kostola sú štyri oválne kartuše s obrazmi zo života sv. Jozefa.**

hlavnej lode určenej pre mužov a galéria pre ženy, na ktorú sa vchádzalo schodiskom. Na galériach bola mechica — drevený paraván, za ktorým sedeli ženy. Impozantný interiér v sebe snúbí prvky zachovaných pôvodných častí s moderne dotvorenou architektúrou.

V hornom bolo vytvorené oratórium s bohatou štukovou výzdobou klenby a stien, v spodnom bola jedálňa. **Od roku 1954 v komplexe sídlí Západoslovenské múzeum**. Veľmi zaujímavou expozíciou múzea je výstava zvonov a dejín zvonolejárstva, ktoré má v Trnave bohatú história.

(3)

Kostol sv. Annen

Kostol Najsvätejšej Trojice postavili trinitári v rokoch 1710 — 1729, od roku 1853 však patril jezuitom. **Najvýznamnejším umeleckým dielom interiéru je obraz zakladateľov rehole trinitárov Jána z Mathy a Felixa** z Valois na hlavnom oltári od rakúskeho maliara

F. A. Maulbertscha. Na južnej strane kostola, na oltári Panny Márie, sú zase v sklenenom reliquiári uložené ostatky svätých košických mučeníkov. Kostol bol v roku 1900 zväčšený o bočnú kaplnku sv. Jozefa, oltár v tejto kaplnke je skutočne umeleckou rezábarskou prácou.

(26)

Kostol Najsvätejšej Trojice

Kostol Najsvätejšej Trojice postavili trinitári v rokoch 1710 — 1729, od roku 1853 však patril jezuitom. **Najvýznamnejším umeleckým dielom interiéru je obraz zakladateľov rehole trinitárov Jána z Mathy a Felixa** z Valois na hlavnom oltári od rakúskeho maliara

F. A. Maulbertscha. Na južnej strane kostola, na oltári Panny Márie, sú zase v sklenenom reliquiári uložené ostatky svätých košických mučeníkov. Kostol bol v roku 1900 zväčšený o bočnú kaplnku sv. Jozefa, oltár v tejto kaplnke je skutočne umeleckou rezábarskou prácou.

(22)

Evanjelický kostol

a empóru. Od roku 1974 má kostol moderný podhľadový závesný strop.

Monumentálna trojvežová funkcionalistická stavba má hlavnú štvorbokú vežu s hodinami, so zvonnicou a zvonohrou a dve nižšie oblé veže.

(21)

Kostol sv. Heleny

Hlavné priečelie s portálom tejto gotickej pamiatky z polovice 14. storočia zdobí edikula s plastikami sv. Alžbety, sv. Heleny a sv. Barbory. Ústredná socha sv. Heleny je tiež gotická práca, konkrétnie z roku 1400. Ako iné sakrálné objekty v Trnave, aj tento kostol bol

v baroku prestavaný. **Z pôvodných častí stavby sa zachovala krízová klenba a gotické pastofórium v mure svätyne, kde sú aj okná s farebnými vitrážami.**

V južnej kaplnke sa nachádza najstarší a jediný gotický tabuľový oltár v Trnave.

(13A)

z neopracovaného lomového kameňa. V pohrebnnej kaplnke bola odkrytá až trojmetrová vrstva kostí, čo znamená, že sa využíval dlho predtým, než v polovici 14. storočia zanikol.

okrem toho nájdete aj expozície významného hudobného skladateľa a trnavského rodáka, Mikuláša Schneidera-Trnavského, ktorý sa venoval hlavnej sakránej hudbe. Za jeho hlavný počin sa považuje vytvorenie jednotného katolíckeho spevnika s 541 piesňami, z ktorých skoro polovica je jeho vlastná tvorba.

(12)

V tejto barokovej budove, postavenej na jednom z najstarších murovaných stredovekých základoch v Trnave, bola počas Betlenovho povstania **uložená uhorská kráľovská koruna, o čom svedčí latinský nápis na atike:** „Ja cudzinka som kedysi prebývala pod touto strechou.“ V Dome hudby

okrem toho nájdete aj expozície významného hudobného skladateľa a trnavského rodáka, Mikuláša Schneidera-Trnavského, ktorý sa venoval hlavnej sakránej hudbe. Za jeho hlavný počin sa považuje vytvorenie jednotného katolíckeho spevnika s 541 piesňami, z ktorých skoro polovica je jeho vlastná tvorba.

(25)

Kostol sv. Jakuba

Vo Františkánskom Kostole, ktorý patrí k prvým kostolom, je najviac oltárov v Trnave. Dva sú vo svätyni, jeden v sakristii, desať v lodi kostola a ešte jeden v kaplnke. Na okraji štitu sú umiestnené sochy sv. Františka z Assisi a sv. Antona Paduánskeho. Ústredný oltárny obraz od Jozefa Zanussiho zobrazuje svätca sv. Jakuba v Santiago de Compostela.

(20)

Kostol Nanebovzatie Panny Márie

V hornom bolo vytvorené oratórium s bohatou štukovou výzdobou klenby a stien, v spodnom bola jedálňa. **Od roku 1954 v komplexe sídlí Západoslovenské múzeum**. Veľmi zaujímavou expozíciou múzea je výstava zvonov a dejín zvonolejárstva, ktoré má v Trnave bohatú história.

(19)

Kostol sv. Jozefa

pristavili Paulíni loretánsku kaplnku a v 19. storočí drevnenú zvonicu s barokovou báňou. **Na hlavnom oltári je obraz sv. Jozefa Pestúna a na strope kostola sú štyri oválne kartuše s obrazmi zo života sv. Jozefa.**

(18)

Kostol sv. Jozefa

Kostol sv. Jozefa je charakteristický barokovou architektúrou s výraznými prvkami nemeckej renesancie. Kalvíni začali s jeho výstavbou v roku 1616 a ako iné protestantské kostoly halového typu bol postavený bez veže. V roku 1701